

Misstänkt konkurrensbegränsande samarbete i en offentlig upphandling rörande storköksutrustning

Konkurrensverkets beslut

Konkurrensverket kommer inte att utreda saken ytterligare.

Ärendet

Konkurrensverket fick i december 2016 kännedom om att sex av Electrolux Professional AB:s sju återförsäljare, Dalux AB, EMP Storkök AB, Köksmiljö i Uppsala AB, LO Professional AB, Storköksinnovationer i Alingsås AB och TT Storkök AB, i sina respektive anbud i en ramavtalsupphandling avseende storköksutrustning genomförd av SKL Kommentus Inköpscentral AB (SKI), "Storköksutrustning 2016, 103 04" (Ramavtalsupphandlingen), angett identiska produkter till identiska priser. Konkurrensverket fick också veta att Electrolux Professional AB:s sjunde återförsäljare, Kainu-Isberg Kök AB, i sitt anbud angett mycket snarlika produkter som övriga sex återförsäljare till mycket snarlika priser.

Konkurrensverket fick vidare kännedom om att ingen av återförsäljarna lämnat anbud i samma län som någon av de andra återförsäljarna och att återförsäljarnas respektive anbud tillsammans täckte samtliga Sveriges 21 län.

Konkurrensverkets utredning

Konkurrensverkets utredning har avsett frågan om det skett ett otillåtet konkurrensbegränsande samarbete mellan företag enligt artikel 101 i fördraget om den Europeiska unionens funktionssätt (FEUF) och/eller 2 kap. 1 § konkurrenslagen (2008:579, KL) i samband med Ramavtalsupphandlingen.

Konkurrensverket har genomfört ett antal utredningsåtgärder inom ramen för ärendet. Bland annat har förhör hållits med personer som bedömts kunna lämna upplysningar i saken. Vidare har handlingar inhämtats genom ålägganden ställda till de sju återförsäljarna och Electrolux Professional AB (Electrolux Professional).

Därutöver har Konkurrensverket haft möten med företrädare för respektive återförsäljare och Electrolux Professional.

Företagen

Electrolux Professional tillverkar bland annat köksutrustning för professionellt bruk, så kallad storköksutrustning. Under utredningen har det framkommit att Electrolux Professional, fram till år 2005, skötte försäljningen av sin storköksutrustning i intern regi. År 2005 strukturerade Electrolux Professional om sin försäljningsorganisation och ett antal anställda fick möjlighet att starta egna bolag och bli återförsäljare till Electrolux Professional. Samtliga återförsäljare som utretts inom ramen för utredningen har sitt ursprung i denna omstrukturering.

Mellan Electrolux Professional och respektive av de sju återförsäljarna finns exklusiva återförsäljaravtal. Återförsäljarnas försäljning utgörs huvudsakligen av Electroluxprodukter.

Ramavtalsupphandlingen

SKI genomför för närvarande Ramavtalsupphandlingen. Den utrustning som omfattas av Ramavtalsupphandlingen är avsedd för storkök inom bland annat sjukvård, skola, omsorg och personalmatsalar. Totalt kommer 939 olika upphandlande myndigheter (kommuner, landsting, regioner m.m.) att kunna avropa från ramavtalet.

Ramavtalsupphandlingen omfattar sex olika utrustningskategorier och en sjunde kategori som kan användas när avrop görs från minst två av de sex utrustningskategorierna. Den sjunde kategorin innehåller samtliga produkter i de sex utrustningskategorierna. Totalt omfattar Ramavtalsupphandlingen ca 80 produkter. Anbud kunde lämnas för en, flera eller samtliga sju kategorier. Var och en av de sju kategorierna utvärderades var för sig.

Ramavtalsupphandlingen omfattar vidare 21 olika geografiska anbudsområden som är indelade i enlighet med länsindelningen i Sverige. Anbud kunde lämnas för ett, flera eller samtliga län. Varje län utvärderades för sig. Anbudsgivarens offererade priser i de utrustningskategorier som anbudet omfattade skulle gälla i samtliga de län som anbudet avsåg. Det fanns alltså ingen möjlighet för en anbudsgivare vars anbud omfattade fler län att prisdifferentiera mellan dessa i Ramavtalsupphandlingen. Det fanns heller ingen möjlighet att bryta ut en eller vissa produkter i en utrustningskategori och låta anbudet avseende denna eller dessa avse några andra län än övriga produkter inom den utrustningskategorin.

Det var möjligt att i Ramavtalsupphandlingen lämna anbud i samverkan (konsortium). Ett krav för att så skulle få ske var att företagen angav i sina anbud att anbud lämnades i samverkan.

Avseende utrustningskategorierna 1, 4, 5 och 6 skulle utvärdering ske enligt principen lägsta pris, medan utvärdering av utrustningskategorierna 2, 3 och 7 skulle ske enligt principen ekonomiskt mest fördelaktigt. SKI:s avsikt var att anta tre ramavtalsleverantörer i rangordning per utrustningskategori ett till sex och minst tre ramavtalsleverantörer i rangordning för kategori sju.

Sista datum att lämna anbud var den 29 september 2016. Totalt lämnade 20 företag, inklusive de sju återförsäljarna, anbud i Ramavtalsupphandlingen.

Samtliga sju återförsäljare har lämnat anbud i samtliga kategorier. Produkterna i återförsäljarnas anbud utgörs huvudsakligen av Electroluxprodukter. Endast en av utrustningskategorierna innehåller uteslutande andra produkter än Electroluxprodukter. Ingen av återförsäljarna har i sina anbud angivit att anbud har lämnats i samverkan med någon annan.

SKI fattade tilldelningsbeslut i Ramavtalsupphandlingen den 16 juni 2017. I fyra av de sju kategorierna som Ramavtalsupphandlingen omfattar har de priser och produkter som återförsäljarna lämnat i sina anbud, såväl avseende Electroluxprodukterna som de produkter som inte utgör Electroluxprodukter, varit bland de lägsta respektive de ekonomiskt mest fördelaktiga. För närvarande pågår överprövningar av tilldelningsbeslutet i förvaltningsrätt.

SKI genomförde år 2012 en liknande ramavtalsupphandling avseende storköksutrustning. I den upphandlingen lämnade Electrolux Professional anbud med de sju återförsäljarna som underleverantörer. Det har under utredningen framkommit att det, till skillnad från vad som gällde enligt 2012-års upphandling, enligt förutsättningarna i Ramavtalsupphandlingen, inte är möjligt för underleverantörer att fakturera upphandlande myndigheter direkt. Det har vidare framkommit att det är anledningen till att det är återförsäljarna som lämnat anbud i Ramavtalsupphandlingen, och inte Electrolux Professional.

Skäl för beslutet

Förbudet i artikel 101 FEUF och 2 kap. 1 § KL omfattar bland annat avtal eller samordnade förfaranden mellan konkurrenter som rör priser på produkter eller tjänster eller uppdelning av marknader.

Det har under utredningen framkommit att Electrolux Professional har ett exklusivt återförsäljarnätverk som regleras i återförsäljaravtal mellan Electrolux Professional och respektive återförsäljare. Var och en av återförsäljarna har i sina respektive återförsäljaravtal med Electrolux Professional blivit tilldelade ett geografiskt område att aktivt bedriva marknadsföring och försäljning av Electroluxprodukter inom. Dessa geografiska områden sammanfaller med den länsvisa uppdelningen i Ramavtalsupphandlingen. Återförsäljaravtalen förbjuder återförsäljarna att bedriva aktiv försäljning och marknadsföring av Electroluxprodukter i de geografiska områden som tilldelats andra återförsäljare.

I Ramavtalsupphandlingen fanns inget krav att lämna anbud i hela Sverige, utan det var möjligt att enbart lämna anbud i ett eller några län. I den del anbuderna omfattar Electroluxprodukter hade återförsäljarna inte kunnat lägga anbud i något eller några andra län än vad de gjort utan att riskera att bryta mot återförsäljaravtalen. Avseende de utrustningskategorier som innehåller Electroluxprodukter förklarar därför återförsäljaravtalen varför ingen av återförsäljarna lämnat anbud i samma län som någon av de andra återförsäljarna och att återförsäljarnas respektive anbud tillsammans täcker Sveriges samtliga 21 län.

Under utredningen har det framkommit att de sju återförsäljarna och Electrolux Professional, innan sista dagen för anbudslämning, skickat e-post mellan varandra med information om vilka produkter och priser återförsäljarnas anbud i Ramavtalsupphandlingen skulle innehålla. I Ramavtalsupphandlingen var det möjligt att enbart lämna anbud i ett eller några län. Som nämnts ovan förbjuder återförsäljaravtalen vidare återförsäljarna från att lägga anbud i någon annan återförsäljares geografiska område. Det är därför, beträffande de utrustningskategorier som innehåller Electroluxprodukter, inte uppenbart om eller i vilken utsträckning förfarandet i detta fall skadat konkurrensen och konsumenterna.

Beträffande den utrustningskategori i sex av återförsäljarnas anbud som uteslutande innehåller andra produkter än Electroluxprodukter har återförsäljarna däremot varit oförhindrade att lämna anbud i andra län än de som återförsäljarna har tilldelats som sina exklusiva i återförsäljaravtalen med Electrolux. Denna utrustningskategori innehåller endast sju stycken av de totalt 82 produkter som Ramavtalsupphandlingen omfattar och priset per produkt är i jämförelse med produkterna i de flesta andra utrustningskategorier väsentligt lägre.

Med anledning av Konkurrensverkets utredning har Electrolux Professional tagit fram och delgivit Konkurrensverket nya riktlinjer för Electrolux Professionals och återförsäljarnas agerande inför offentliga upphandlingar. I riktlinjerna tydliggörs hur Electrolux Professional och återförsäljarna ska agera för att följa gällande konkurrensregler.

Konkurrensverket bedömer i varje enskilt fall om det förfarande som utreds ska granskas vidare. Detta sker med utgångspunkt i myndighetens prioriteringspolicy. Vid prioriteringen väger Konkurrensverket bland annat in förfarandets förmåga att skada konkurrensen och konsumenterna samt Konkurrensverkets förutsättningar att effektivt ingripa mot problemet.

Mot bakgrund av vad som anförts ovan finner Konkurrensverket vid en samlad bedömning inte skäl att vidare utreda om förfarandet utgör en överträdelse av förbudet i artikel 101 FEUF och/eller 2 kap. 1 § KL.

Konkurrensverkets beslut att inte utreda saken vidare innebär inte ett ställningstagande till om förfarandet strider mot konkurrensreglerna.

Särskild talan

Konkurrensverkets beslut att inte utreda förfarandet ytterligare kan inte överklagas. Detta följer av 7 kap. 1 § KL.

De företag som berörs av förfarandet kan däremot på egen hand väcka talan vid domstol för att få saken prövad enligt 3 kap. 2 § KL.

Särskild talan om förbud mot konkurrensbegränsande samarbete mellan företag enligt artikel 101 FEUF och/eller 2 kap. 1 § KL väcks genom ansökan om stämning vid Patent- och marknadsdomstolen.

Detta beslut har fattats av generaldirektören. Föredragande har varit sakkunniga Ida Blomqvist.

Rikard Jermsten

Ida Blomqvist

Detta beslut publiceras på Konkurrensverkets webbplats.

Kopia till:

Electrolux Professional AB
EMP Storkök AB
Storköksinnovationer i Alingsås AB
TT Storkök AB
L O Professional AB
Dalux AB
Köksmiljö i Uppsala AB
Kainu-Isberg Kök AB